

חנוכה

תורה מגנא ומצלא

במצות הדלקת נר חנוכה ישנם הלכות רבות שמהם ניתן ללמוד דרך חיים מה היא. בין ההלכות שבהלכות חנוכה: כל השמנים והפתילות כשרות להדלקה וגם אלו שפסולים להדלקת נר שבת ולהדלקת המנורה במקדש. לא רק המדליק מברך, אלא גם הרואה נר חנוכה מברך שעשה & ניסים, יש אפשרות לצאת יד"ח בהדלקה על ידי השתתפות בפרוטה. כבתה אין זקוק לה. מקום ההדלקה - פתח ביתו מבחוץ. גובה העמדת המנורה - למעלה מג' טפחים ופחות מעשרה. זמן ההדלקה - בין השמשות, והעיקר - משך ימי החנוכה - שמונה ימים מה שלא מצינו בשום חג אחר ואפילו חג הסוכות הוא שבעה ימים, ושמיני עצרת הוא רגל בפני עצמו.

כשנתבונן בהיסטוריה נראה שתקופת המועד היתה קצרה מאד, שהרי היוונים נכנסו לבית המקדש וטימאו כל מה שהיה בדרכם כולל אבני המזבח שחוללו לעבודה זרה. בני חשמונאי נלחמו ביוונים וניצחום על ידי הנס הגדול ומלכותם נמשכה שמונים שנה, עד שבאו הרומאים וכבשו את ירושלים והגלו את ישראל מאדמתם ועיקר גלותם היתה למצרים, ומאז אותה תקופה עדיין נמצאים אנו בגלות עם הסמליות שבהדלקה.

נאמר: "נר ה' נשמת אדם". המקבילה של הנר היא הנשמה והקב"ה מצייד את עם ישראל בגליוותיו בהדלקת נר חנוכה ובהלכותיה כדי להאיר לנו את חשכת הגלות.

בירושלמי בפרק ה' ממסכת סוכה, מסופר על טרינוס קיסר שהיה באלכסנדריא ובאותה תקופה רוב הגולים היו שם, שהלך לכבוש את הברבי הנמצאים ביבשת אפריקה. בליל תשעה באב ילדה אשתו בן או בת ובחנוכה של אותה שנה מת הבן. ראתה אשתו שהיהודים בליל תשעה באב בוכים ובחנוכה שמחים. שלחה אגרת לבעלה, עד שאתה כובש את ברברי בוא וראה מה עושים לנו היהודים כאן במצרים. חזר הקיסר והרג את כל הגברים וציוה את הנשים להנשא לגויי מצרים, ואמרו הנשים: מה שעשית לבעלינו, עשה לנו, והרגם, ומאז נגדעה קרן ישראל ומאז אותה הדלקה ממשיכים אנו כל שנה את ההדלקה בהיותנו בגלותינו.

הבית מסמל את חוסנו של האדם, הן הגשמי והן הרוחני, אדם בביתו מרגיש מוגן יותר מאשר נמצא בחוץ. כשמצויים להדליק בחוץ מתייחסים לאותם אנשים המרוחקים מתורה ומצוות ונמצאים בחשיכה וההלכות הקשורות למיקום, למקום, לצורת ההדלקה וזמנה באים ללמדינו שעלינו על ידי הנר להאיר את אותם הנמצאים בחשיכה ולקרבתם לתורה ומצוות. חז"ל נתנו לאנשים אלו להתקרב גם על ידי זה שרק רואים את הנר לפני שהשתתפו בפרוטה, כבר יכולים לברך, מה שלא מצאנו בסוכה, במצה ובשופר, כיון שחנוכה נועדה לחבר אפילו את אלה שלא חשבו להתחבר, ואם האדם התחיל להתחבר יכול הוא להשתתף בפרוטה עד שיגיע למצב שידליק בעצמו, וזה כוחם של הימים הללו.

ידועים דברי הרמב"ן בתחילת פרשת בהעלותך על הפסוק: בהעלותך את הנרות, שאמר הקב"ה לאהרן הכהן: שלך גדולה משלהם שאתה מיטיב ומדליק את הנרות, ומבאר הרמב"ן שרמז לו הקב"ה על הדלקת נר חנוכה שהוא ההמשך להדלקת המנורה והוא המחבר אותנו לבית המקדש, וכן מצינו בכלי המקדש שהורחקו מרוב אנשי הארץ חוץ מהכהנים והלויים שניתנה להם האפשרות לשמש במקדש, חוץ מכלי המנורה שעל אהרן היה להיטיב את המנורה בפנים המקדש ולאחר מכן אפשר היה להוציאה לחוץ וזר היה כשר להדלקה ואז היו מכניסים אותה למקומה, ללמדינו על החוט המחבר בין בית המקדש לחנוכה, וזה מה שנאמר לאהרן: שלך לעולם קיימת.

יש המדליקים בפנים - מניחו על שולחנו ודיו, ללמדינו שהחוץ נכנס פנימה ובתוך הבית מרגישים אנו את

חנוכה

האווירה שבחוץ, ולכן כיון שזו שעת הסכנה יש לגרש את החוץ מהבית ולכן מדליקים בפנים.

וכאן נשאלת השאלה, האם החוסן האמוני שלנו מספיק חזק, האם אנחנו כמחנכים מובטחים שלא נתפתה אחרי החוץ? הקדוש ברוך הוא מוביל אותנו לגלויות ארוכות ברוחניות ובגשמיות ומביא עלינו את חג החנוכה שהוא מעל הטבע - שמונה ימים, שבהם ניתן למלא את האנרגיות החיוביות לכל השנה, כדברי הנביא: "גם כי אשב בחושך - ה' אור לי", ההצמדות לאור - נר מצוה ותורה אור יכולה להועיל לעם ישראל השרוי בחושך, ומובנת תשובת הגמרא במסכת שבת על השאלה: מאי חנוכה- ? דתנו רבנן, רק על ידי לימוד התורה וקיום מצוותיה נוכל לשרוד בגלותינו.

מקור: הרב יוסף זילברפרב שליט"א